

ejendom er en Nytte, der drages af denne Ejendom. Det kan der aldeles ikke være Tale om, og der kan derfor, saavidt skjønnes, ikke anføres nogen Billighedsbetragtning til Støtte for at give Grundejerne den omhandlede, betydningsfulde Ret. Lige saa lidt kan det siges, at en slig Ordning anbefaler sig af Hensigtsmæssighedsgrunde, thi naar henses til de Afstande, som Fiskeren under sin Virksomhed maa tilgaaelægge paa Havet, har det kun lidet at sige, om hans Bundgarn staaer ud for det Sted, hvor han boer, eller noget derfra, og hertil kommer, at det tør anses for aldeles utvivlsomt, at de færreste Grundejere selv ville drive deres Bundgarnsfiskeri; i Almindelighed vil det blive lejet ud og drevet af fjernt boende Fiskere, medens Grundejeren uden Ulejlighed stikker Lejesummen i Lommen. Forholdet kan slet ikke sammenstilles med Mølegaardsfiskeriet og Mølegaardsretten. Dette er en eldgammel Ret, der har bestaaet i Aarhundreder, og som de nuværende Rysterejere have kjøbt og betalt tilligemed deres Ejendomme, og om det nu end er vanskeligt at afgjøre, hvad Grunden til dens Opstaaen har været, — om Hensynet til Valens Træk langs Kysterne, den Omstændighed, at man i Reglen bygger Mølegaarden ud fra selve Strandbredden med Støtte til den egentlige Landgrund, eller alene Jordelagtigheden af dette Fiskeri, der bragte Adelen til at tilkøbe sig det som et Privilegium, — saa lader det sig dog ikke benægte, at den Regelmæssighed baade med Hensyn til Tid, Retning og Udstrækning, hvormed Gaarbaalens Gang langs Kysterne foregaar, og den Omstændighed, at Mølegaardsgjærdet maa begynde saa nær op mod Land, at Valen ved dette afholdes fra at gaa inden om det, gjør det baade hensigtsmæssigt og naturligt, at Mølegaardsretten er overdragen til Grundejerne. Men denne Betragtning lader sig aldeles ikke overføre paa Bundgarnsfiskeriet, med Hensyn til hvilket Naturforholdene ere af en helt forskjellig Bessaffenhed.

Vi have derimod tænkt os, at, naar en fast Ordning af Bundgarnsfiskeriet skal gennemføres, hvorigjennem Stadernes Brug tilskrives de vedkommende Fiskere, ikke blot saa længe de have deres Bundgarn staaende der, men ogsaa for Fremtiden, saa længe de ville, da bør Ordningen lægges i Statens Haand, saaledes at Fiskerne skulle betale for den Fordel, der gjennem Bundgarnsretten gives dem, og denne Betaling bør da for de aabne Rysters Vedkommende tilfalde Statskassen (om Fjordenes jfr. nedenfor § 47). En saadan Regel synes at stemme vel med Grundlaget for al Ret til Fiskeri i Havet. Dette tilhører Ingen, men dets Bestemmelse er at tjene til Nytte og Brug for Staten i det Hele, for samtlige Statsborgere; der er derfor Ingen, der kan gjøre Paastand paa nogen særlig Ret til at bruge og benytte Havet, men Staten er berettiget til at ordne dette Forhold efter hvad der forekommer den hensigtsmæssigt. At dette nu sker ved, i Almindelighed at indrømme Borgerne en fri Ret til at fiske overalt, medfører ingenlunde, at der ikke med Hensyn til et enkelt Fiskeri kan træffes en anden Bestemmelse. Derfor dets Lær eller rettere Samsfundsnytten med Hensyn til samme kræver, at det undtages fra den almindelige Fiskerifrihed, er det formentlig fuldkomment berettiget at gjøre en saadan Undtagelse. Dette er ogsaa Statsmagten altid gaaet ud fra, i hvilken Henseende vi — aldeles bortseende fra de Privilegier, der i særlige Tilfælde ere givne til Enkelte — skulle henvise til Ordningen af Sildfiskeriet i Limfjorden med Bundgarn, Nuser og tildeels Baad, Østersfiskeriet, Mølegaardsfiskeriet. Naar det Bundgarnsfiskeri, der alt drives af Nogen i Genhold til den almindelige Fiskerifrihed, respekteres, saalænge det ikke opgives af Vedkommende, kan aabenbart Ingen klage over, at Staten træder nogen ham tilkommende Ret for nær ved at begrænse Bundgarnsfiskeriet til bestemte Stader, paa hvilke Staten meddeler Bevilling, imod at der derfor ydes en vis Betaling. Saaledes har Staten i sin Tid bestattet Bundgarnene i Limfjorden, jfr. Fædn. af 15. Decbr. 1750 § 1. Der er ingen Tvivl om, at en Ordning af Bundgarnsfiskeriet, hvorved den, som finder en god Plads for dette Fiskeri, kan erhverve fast Ret til denne Plads og altsaa være sikker paa, at han, saalænge han vil, kan beholde det her indrettede Sted med frit Vand indtil en Strækning af 500 Favne til hver Side, og saaledes gjøre sig Haab om at faa sine Udgifter ved denne kostbare Fiskeribrudt erstattede, vil være til dette Fiskeris sande Lær. Fiskeriet vil da ogsaa meget vel kunne bære en moderat Afgift, og Fiskerne ville dog i det Hele være bedre tjente med denne Ordning end med den nuværende Frihed paa dette Omraade; ja, det er vor Overbevisning, at en saadan Ordning, der yder den Bemidlede en større Sikkerhed, naar han vil anbringe Penge i dette Fiskeri, vil være et væsentligt Middel til dets Fremme og Udvikling. Staten vil derhos herved faa en Indtægt, der vil kunne tjene til at dække en Del af de Udgifter, som den i Lovforslaget foreslaaede Ordning af Fiskeriet vil udkræve, navnlig til Kontrollen.

Meningen er imidlertid ikke, at der overalt paa Kysterne skal sættes Stadelpladser, og at Ingen maa drive Bundgarnsfiskeri uden Bevilling; Meningen er kun, at naar Nogen ønsker paa et bestemt Sted at faa sig tilskrevet Stade, kan dette indrømmes ham mod en aarlig Afgift, forudsat at ingen Anden ved Lovens Udstedelse driver Bundgarnsfiskeri paa bemeldte Sted. Derfor ogsaa paa en Ryststrækning Ingen ønsker Staderet, saa er Bundgarnsfiskeriet her frit; men begjærer Nogen og erholder Bevilling paa et Sted her, da maa de Andre vige, 500 Favne til hver Side fra dette. Afgiftens Størrelse bør formentlig afsættes efter det paagjældende Steds Lejlighed til Fiskeri, og vi have ikke tænkt, at den skulde betragtes som en Kjøbsum for Bevillingen,